

1B 8699

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

Μιχ. Λαμπαρόπουλος

1889

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

30X19YTHMA7 3070A

μικρογραφία 311A

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΣΠΕΡΑΝ ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1889

ΕΝ Τῇ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚῇ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΥΠΟ

ΜΙΧΑΗΛ Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ἐκδίδεται δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας).

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΡΜΗΣ»

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΣΑΛΗ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ 1889.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

188699

14 = 14. 11 1402. 0

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΣΠΕΡΑΝ ΤΗΣ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1889

ΕΝ ΤΗΣ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΥΠΟ

ΜΙΧΑΗΛ Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ.

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΡΜΗΣ»

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΤΣΑΛΗ

1889.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Λόγος Πανηγυρικός

Ευχαριστικός

Τὴν εὐσείαν τοῦ 25^{ου} Μαρτίου 1929

Ἐν τῇ ἐν Περμεύῃ Συγμορῇ Ἐλευσίαν

Ἱερὸν καθήκον, σεβαστὴ ὁμήγυρις, συνήθροισεν ἡμᾶς ἐν-
ταῦθα, ἵνα τελέσωμεν καὶ πάλιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγ-
γενεσίας τὴν σεμνὴν ἐορτὴν, εἰς ἐμὲ δὲ ἔλαχεν ὁ ἐντιμὸς
κληρὸς νὰ ἐγκωμιάσω τῆς μεγάλῃς ταύτης ἐορτῆς τὸ ἀ-
παστρέπτον κάλλος καὶ τὸ ἐξέχον μεγαλεῖον. Γνωρίζω ὅτι
υὑπάρχουσι καὶ παρ' ἡμῖν πολλοί, οἵτινες μεμψιμοιροῦντες ἢ
καὶ ἀπλῶς προφασιζόμενοι, ὅτι βαρύνως φέρουσι τὸ ἄδοξον
τοῦ ἐνεστώτος καὶ ὀλίγας τρέφουσι περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ
ἡμετέρου ἔθνους ἐλπίδας, μένουσι ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι εἰς
τὰς ἐθνικὰς ἀναμνήσεις καὶ θεωροῦσι τὰς τοιοῦτου εἶδους
πανηγύρεις περιττὰς καὶ καταδικάζουσι μάλιστα αὐτὰς ὡς
ματαιὰς καὶ ἀκείρους ἐπιδείξεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδεμίαν
ὠφέλειαν πρόκειται νὰ καρπωθῶμεν. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου νομί-
ζω, ὅτι ὅσῳ πλέον ταπεινὴν ἰδέαν ἔχαμεν περὶ τοῦ παρόν-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

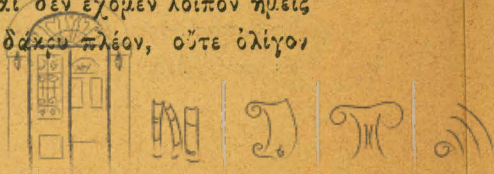
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

τος—ἀδιάφορον ἂν δικαίως ἢ μὴ — καὶ ὅσῳ μεγαλύτεροι εἶνε οἱ φόβοι, οὓς ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς τὸ μέλλον, τόσῳ μᾶλλον ἀναγκαίαν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τὴν τέλει τῶν ἐθνικῶν ἐορτῶν, δι' ὧν τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἀποσπᾶται ἀπὸ τὰς ταπεινὰς σκέψεις, περὶ τὰς ὁποίας καθ' ἐκάστην τυρβάζομεν καὶ ἐλεύθερον ἵπταται πρὸς σφαίρας ὑψηλοτέρας, τὰς σφαίρας ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας καταυγάζει τὸ ὠραῖον, τὸ ἀληθές καὶ τὸ ἠθικόν καὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων δυνάμεθα ἀσφαλέστερον νὰ κρίνωμεν τὰς ἐλλείψεις τοῦ παρόντος καὶ νὰ ἐξεύρωμεν τὰ μέσα πρὸς ἀποσόβησιν τῶν κινδύνων, οὓς περὶ τοῦ μέλλοντος τρέφομεν, ἄριστα λαμβάνοντες παραδείγματα ἐκ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἐνδόξων ἡμῶν Ἡρώων, οἵτινες ὑπεράνθρωπον ἀγωνισάμενοι ἀγῶνα παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς πατρίδα ἐλευθέραν. Ἰδοὺ διατὶ φρονῶ ὅτι αἱ ἐθνικαὶ αὗται πανηγύρεις δὲν εἶνε περιτταί. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἀποβλέψωμεν εἰς τὰς ὠφελείας ταύτας, ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦλάχιστον πρὸς τοὺς ἡμετέρους πατέρας, ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς προσφιλεῖς Ἡρώας τοῦ ἀγῶνος δὲν ἔπρεπε νὰ συναθροίσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τὸ αὐτό, ἵνα τελέσωμεν εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν εὐσεβὲς μνημόσυνον; ἀρμόζει νὰ μένη καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀμνημόνευτος ἀγὼν ἐλληνικός, ἀγὼν τόσον ἅγιος καὶ τόσον ἐνδοξός; Ἐὰν δὲν ἔχωμεν πλέον τὸ ψυχικὸν ἐκεῖνο σθένος, ὅπερ παράγει τὰ μεγάλα ἔργα, πρέπει διὰ τοῦτο νὰ μένωμεν ἀπαθείς καὶ πρὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι ἡ ἡμέρα αὕτη εἰς ἡμᾶς ἀποκαλύπτει; καὶ δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἡμεῖς οἱ ὑπεράγαν εὐαίσθητοι οὔτε ἐν δάκρυ πλέον, οὔτε ὀλίγον

νεκρολίθανον διὰ τῶν πατέρων μας τὰ μνήματα; . . . Ἐὰν ἔχωμεν ἄλλας κακίας, ἅς μὴ ρυπάνῃ τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ ἡ μαύρη ἀγνωμοσύνη, ἡ εὐτελεστάτη αὕτη τῶν κακιῶν, καὶ ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτελέσωμεν ἄλλο καθήκον, ἅς διαφυλάττωμεν τοῦλάχιστον ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην τὴν ἀνάμνησιν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος καὶ ζωηρὰν ἅς παραδώσωμεν αὐτὴν εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν. Ποῖος ἤξευρε μήπως αὐτὰ καὶ οὐχὶ ἡμᾶς προώρισεν ἡ θεία πρόνοια νὰ συνεχίσωσι τὸ ἱερὸν ἔργον; ποῖος δὲ δίδει εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα νὰ διακόψωμεν τὴν ἐνότητα, ἣτις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μετὰ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος; ποῖος δίδει εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα νὰ φράζωμεν μὲ τὰς ἀπελπιστικὰς ιδέας μας τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν τῶν μεταγενεστέρων; καὶ διὰ τί τέλος πάντων τὸ παρὸν νὰ ἀπελπίξῃ ἡμᾶς τόσον πολὺ; μήπως δὲν ἔρχεται πάντοτε μετὰ τὴν τρικυμίαν ἡ γαλήνη, καὶ τὰ ἔτη τῆς ἐφορίας δὲν διαδέχονται κατὰ γενικὸν καὶ ἀναλλοίωτον κανόνα τῆς ἀφορίας αἱ δυστυχεῖς ἡμέραι; Μὴ προδικάζητε, μεμφίμοιροι, τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους . . . αὐτὸ εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ!

Ὁ ἐλληνικός ἀγὼν, ὃν ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ἐγαλούχησαν τὰ πικρὰ τοῦ δούλου δάκρυα καὶ ἐλίκνισαν οἱ στεναγμοὶ του, ὑπῆρξεν ἀληθῶς μέγας κατὰ τὸν σκοπὸν, τὴν ἐκτέλεισιν κατὰ τὰ ἀποτελέσματα. Μέγας κατὰ τὸν σκοπὸν, διότι ἦτο ἀγὼν ὑπὲρ ἐλευθερίας, ἀγὼν ὑπὲρ πίστεως, ἀγὼν ὑπὲρ πατρίδος· μέγας κατὰ τὰ ἀποτελέσματα, διότι ἐπᾶνέφερε τὸ θεῖον τῆς ἐλευθερίας φῶς εἰς ἐκείνην τῆς γῆς τὴν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

γωνίαν, ἣν ἄλλοτε πρώτην ἐφώτισαν αἱ μαγευτικαὶ αὐτοῦ ἀκτῖνες· μέγας κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν διὰ τὸν ἡρώισμὸν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν μεθ' ὧν διεζήχθη. Ναὶ ἤτο μέγας ἄγων ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλλάδος, διὰ τοῦτο ἠυλόγησεν αὐτὸν ὁ Θεός, καὶ ἐθαύμασαν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι.

Τοῦ ἀγῶνος τούτου ἡ ἀρχὴ πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς ἐποχὴν λίαν ἀπομακρυσμένην. Ἀφ' οὗτου ἡ Ἑλλὰς ἐπεσε πρὸ τῶν πυλῶν τῆς μεγάλης πόλεως τὴν ἐνδοξὸν αὐτῆς πτῶσιν, ἤρχισε νὰ παρασκευάζῃ τὴν ἀνάστασιν αὐτῆς. Ἀπαίσιον τῆς δουλείας τὸ σκότος εἶχε καλύψῃ τὰ πάντα, δὲν ἐδυνήθη ὁμῶς νὰ σκιάσῃ καὶ τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα. Ἀκμαῖον καὶ ἐλληνοπρεπὲς διετήρησαν αὐτὸ ἡ ἱερὰ ἡμῶν θρησκεία, ἥτις ἐφερεν αὐτὰ εἰς ἐπαφὴν πρὸς τὸ θεῖον, καὶ ἡ γλῶσσαι ἡμῶν γλώσσα, ἥτις ἀπεκάλυπτεν εἰς αὐτὰ τοῦ κλασσικοῦ ἐλληνισμοῦ τὰ καμνήλια. Ναὶ ἡ θρησκεία, ἥς σήμερον δὲν γνωρίζομεν τὴν θεῖαν δύναμιν, ἐπαιδαγωγῆσε τὸν δαῦλον Ἕλληνα, αὐτὴ ὡς μήτηρ φιλόστοργος ἐπέχυσε βαλσαμὸν εἰς τὰς πληγὰς του, αὐτὴ ἐνίσχυσε καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν καὶ ὠδήγησε τὰ βήματά του εἰς τὴν στενὴν ἐκείνην ἀγραπὸν, ἥτις φέρει εἰς τὸ μαρτύριον, ἥτις φέρει εἰς τὴν δόξαν! Ἡ θρησκεία καὶ ἡ γλῶσσα, τῆς ὁποίας ἡ περιφρόνησις θεωρεῖται σήμερον τίτλος εὐγενείας, διετήρησαν τὴν ἐνότητα τοῦ ἐλληνισμοῦ καὶ τὸν σύνδεσμον τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ κληρὸς καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ γένους ἐγένοντο οἱ πρῶτοι σκαπανεῖς τοῦ ἀξέστου κολοσσοῦ, ὅστις βαρὺς ἐπὶ αἰῶνας ἐπίεζε τὴν Ἑλλάδα, αὐτοὶ πρῶτοι ἐσπείραν τῆς

ἐλευθερίας τὸν σπόρον, ὅστις ἐμελλε βραδύτερον νὰ φέρῃ τὸσον πλούσιαν καὶ δροσερὰν βλάστησιν. Ἀλλὰ τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα ἱκανὸν πάντοτε νὰ πτερυγίσῃ εἰς τὰς σφαῖρας τοῦ ἰδανικοῦ, νὰ ἐπισκοπήσῃ τῆς ἐπιστήμης τὰ μυστήρια, νὰ συλλάβῃ τὰς μορφὰς τοῦ ὠραίου καὶ ζωντανᾶς νὰ παραστήσῃ αὐτὰς διὰ τῆς σμίλης καὶ τῆς γραφίδος, δύναται καὶ εἰς τὸν πρακτικὸν βίον νὰ δείξῃ τὰ πλούσια αὐτοῦ χαρίσματα. Καὶ τὰ χαρίσματα ταῦτα ἐδειξεν ὁ Ἕλλην κατὰ τρόπον μάλιστα ἀξιοθαύμαστον καὶ εἰς τοὺς χρόνους τῆς δουλείας. Παράλληλως πρὸς τὴν πνευματικὴν πρόοδον βαίνει καὶ ἡ ὕλική, καὶ ἰδοὺ σχηματίζονται πλούσια βιομηχανικαὶ κοινότητες, ἀναπτύσσεται ἡ ἐμπορία, ἡ θαλασσοπορία ἐκτεινόμενη ἀπὸ τὰς Ἡρακλείδους Στήλας μέχρι τοῦ Εὐξείνου ἀνοίγει νέους πόρους, σχηματίζονται κεφάλαια σημαντικά. Τὰ κεφάλαια ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς ἄτομα, ἀλλ' ἡ ἰδιωτικὴ αὐταπάρνησις θὰ χρησιμοποιήσῃ αὐτὰ μίαν ἡμέραν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.

Τὸ σπέρμα εἶχε πλέον ριφθῇ καὶ ριζοβολήσῃ, ἐν ᾧ δὲ ὁ κληρικὸς καὶ ὁ διδάσκαλος, ὁ ἐμπόρος καὶ ὁ βιομήχανος ἀνενδότως μὲν, ἀλλὰ σιωπηλῶς ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς ποθητῆς τοῦ ἔθνους ἀναστάσεως, τὸ παλληκάρι αἰσθάνεται ἰσχυρότερον τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας καὶ παρρησίᾳ δεικνύει τὰς ἐπαναστατικὰς αὐτοῦ τάσεις. Τὸ παλληκάρι δὲν δύναται πλέον νὰ ζήσῃ εἰς τὴν πνιγνὰν ἀτμοσφαῖραν τῶν δούλων πόλεων καὶ ζητεῖ τὸν καθαρὸν τῆς ἐλευθερίας ἀέρα εἰς τῶν ὁρέων τὰς παρθένους κορυφάς, εἰς ἃς ἀνέρχεται ψάλλον

Μάνα, σοῦ λέω δὲν ἔμπορῶ τοὺς Τούρκους καὶ δουλεύω,
Δὲν εἰμπορῶ, δὲν δύναμαι, ἐμάλλησ' ἡ καρδιά μου.
Θὰ πάρω τὸ τουρέκι μου καὶ πὰ' καὶ γένω κλέφτης
Νὰ κατοικήσω ἔς τὰ βουνὰ καὶ ἔς ταῖς ὑψηλαῖς ραχοῦλαις,
Νάχω τοὺς λόγγους συντροφιά, μὲ τὰ βουνὰ κουβέρτα,
Νάχω τὸν οὐρανὸ σκεπὴ, τοὺς βράχους γιὰ κρεβάτι,
Νάχω μὲ τὰ κλεφτόπουλα καθημερινὸ ἡμέρι.

Ἐκεῖ εἰς τὰ ὄρη ἀνέρχονται οἱ ἄστοί μας καὶ κτίζουν
τὴν φωλεάν των, ἐκεῖ διασώζουσι τὴν ἐλληνικὴν ἐλευθερίαν,
ἐκεῖθεν ρίπτουσι κατὰ τοῦ τυράννου τὰς πρώτας σφαῖρας ὁ
Βλαχάβας καὶ ὁ Κατσαντώνης. Χαίρετε, ἱεραὶ ἀκροπόλεις
τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας, χαίρετε, ἀθάνατοι πρόδρομοι τοῦ
μεγάλου ἀγῶνος, οὓς τόσον δικαίως ἐξύμνησαν τοῦ ἐλληνι-
κοῦ λαοῦ τὰ περιπαθῆ ἔσματα!

Ἦλθε τέλος ὁ καιρὸς, ὃν αἰβουλαὶ τοῦ Ὑψίστου εἶχαν ὀρί-
σῃ διὰ τὸ μέγα ἔργον· φαιδρὰ καὶ μυροβόλος ἀνατέλλει ἡ
25 Μαρτίου, ἡ ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλη-
σία ἐορτάζει τὴν μυστηριώδη σύλληψιν τοῦ λυτρωτοῦ τοῦ
κόσμου, καὶ ἰδοὺ—ποία ὠραία σύμπτωσις!—ἄλλης ἀπολυ-
τρώσεως τὸ μυστήριον ἀρχίζει νὰ τελεῖται. Εἰς τὴν μονὴν
τῆς Ἀγίας Λαύρας ὑψοῦται ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ, ἡ ση-
μαία ἐκείνη, ἥτις πρὸ τεσσάρων αἰώνων εἶχε χρησιμεύσῃ ὡς
νεκρικὸν σάβανον τοῦ μάρτυρος βασιλέως. Δὲν εἶνε πλέον
αἱματόφυρτος ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ, τὰ δάκρυα τεσσάρων
αἰώνων ἐκαθάρισαν αὐτήν· ὑψοῦται κυανόλευκος καὶ αἰ

πτυχαὶ αὐτῆς φαιδρῶς κυματίζουν ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ
ἐαρινοῦ ζεφύρου, ὑψοῦται καὶ πάλιν ὠραία, ὅπως εἶνε ὠ-
ραῖος τῆς Ἑλλάδος μας ὁ οὐρανός. Σεβάσμιος κληρικὸς
κρατεῖ τὸ ἱερὸν λάβαρον καὶ μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἀπὸ τὴν
συγκίνησιν ἐκφωνεῖ τὸν μέγαν ὅρκον «Ἐλευθερία ἢ θάνατος»
καὶ χίλια συγχρόνως στόματα ἀναφωνοῦσι μὲ μίαν φωνὴν
«Ἐλευθερία ἢ θάνατος» καὶ εἰς ὅλα τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλά-
δος ἡ ἡγὼ ἐπαναλαμβάνει ἀμέσως «Ἐλευθερία ἢ θάνα-
τος» καὶ τὰ ἕως τότε ἡσυχὰ καὶ γαλανά κύματα τῶν ἐλ-
ληνικῶν θαλασσῶν ἐξογκούμενα προσπίπτουσιν ὀρμητικῶς
εἰς τοὺς βράχους τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Σπετσῶν, τῆς Χίου
καὶ τῶν Ψαρρῶν ἐπαναλαμβάνοντα καὶ αὐτὰ «Ἐλευθερία
ἢ θάνατος». «Ἐλευθερία ἢ θάνατος» ἐπαναλαμβάνουσιν αἱ
γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά καὶ ὁ μέγας αὐτὸς ὅρκος εἰς τῶν ἁ-
θῶων τὸ στόμα ὁμοιάζει μὲ κατανυκτικὴν προσευχὴν, ἡ ὁ-
ποία φθάνει εἰς τοῦ Πλάστου τὸν θρόνον!

Ὁ ἀγὼν γενικεύεται, πανταχοῦ διεξάγεται πεισματώ-
δης, πανταχοῦ προσφέρονται ἐκατόμβαι. Οὐδαμοῦ λησμο-
νεῖται ὁ ὅρκος, οὐδεὶς λησμονεῖ αὐτὸν καὶ πάντες εἶνε πρό-
θυμοι μετὰ ἡρωϊσμοῦ νὰ ἀντιμετωπίσωσι τὸν θάνατον χάριν
τῆς Ἐλευθερίας. Ὁρκίσθησαν ὅτι θὰ ἀνακτήσωσι τὴν Ἐ-
λευθερίαν ἢ θὰ εὐρωπὶ τὸν θάνατον καὶ ἐτήρησαν τὸν ὅρκον
των. Ἄς μαρτυρήσωσι περὶ τούτου τὰ βουνὰ καὶ αἱ πεδια-
δες καὶ ὅλα τῆς Ἑλλάδος τὰ παράλια, ἅτινα εἶδον πῶς ἐ-
πολέμουν οἱ ἐπεντόκαρδοι, ἄς μαρτυρήσωσι τὰ Βέρβενα καὶ ἡ
Τριπολιτάρικα, ἡ Χίος καὶ τὰ Ψαρρά, ἡ Νιάουσα καὶ ἡ

Κατσάνδρα, ἥς μαρτυρήσῃ τὸ ἥρωϊκὸν Μεσολόγι· καὶ αἱ
 ξακουσμένοι Θερμοπύλαι, ἥς μαρτυρήσῃ ὁ Καφηρέυς καὶ τὰ
 παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἅτινα εἶδον τοὺς θριάμβους
 τῶν νέων σαλαμινομάχων καὶ τὸν ὄλεθρον, ὃν τὰ πυρπολι-
 κά τῶν Ἑλλήνων ἔφερον εἰς τὸν ἐχθρόν. Ἄλλ' εἶνε ἄρά γε
 ἀνάγκη νὰ ἀπαριθμήσω ἐν πρὸς ἐν τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν
 γενναίων, τοὺς κινδύνους, τὰς στερήσεις, τὰς θυσίας; Καὶ
 τί πρῶτον νὰ ἀνακαλέσω εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν καὶ τί δεύ-
 τερον; τοῦ Πατριάρχου τὸ σχοινὶ ἢ τὸ σουβλὶ τοῦ Διακίου;
 Τίνος δὲ τῶν μεγάλων Ἡρώων νὰ πλέξω διὰ τῆς ἀσθενοῦς
 φωνῆς μου τὸ ἐγκώμιον; τοῦ Κολοκοτρώνη ἢ τοῦ Παπα-
 φλέσσα, τοῦ Καραϊσκάκη ἢ τοῦ Μάρκου Βότσαρη, τοῦ Κα-
 νάρη ἢ τοῦ Μιαοῦλη; Τίνος ἐξ αὐτῶν. ἄφ' οὗ καὶ μόνον
 ἑνὸς ἐάν ἤθελον σκιαγραφῆσαι τὸν ἐνδοξὸν βίον, δὲν θὰ μοὶ
 ἐπάρκει ὁ χρόνος, ὃν ἡ ὑμετέρα εὐμένεια δύναται νὰ μοὶ πα-
 ράσχῃ;

Ὁ ἄγων διεξάγεται πανταχοῦ μετὰ ζήλου, πανταχοῦ ἐ-
 γείρονται τρόπαια, πανταχοῦ τηρεῖται ὁ ὅρκος. Τηροῦσι τὸν
 ὅρκον οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ πίπτουσι μεταξύ τῶν
 πρώτων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος· τηροῦσιν αὐτὸν οἱ λο-
 γάδες τοῦ ἔθνους, οἵτινες μάχονται κερτερικῶς καὶ προσφέ-
 ρουσιν ἐκυτοὺς θυσίας εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἐλευθερίας. Τη-
 ροῦσι πρὸ πάντων τὸν ὅρκον οἱ ὀπλαρχηγοί, οἵτινες ἀγωνί-
 ζονται λυσσασθῶς κατὰ τοῦ τυράννου καὶ τρέχουσιν ἀκρά-
 τητοι ἐκεῖ, ὅπου ὁ κίνδυνος εἶνε μεγάλῃτος· ἐκεῖ, ὅπου ἡ
 δόξα θέλει στεφανώσῃ αὐτοὺς ζῶντας ἢ νεκρούς. Καὶ αὐταὶ

αἱ γυναῖκες δὲν λησμονοῦσι τὸν ὅρκον καὶ ὡς ἄλλαι σπαρ-
 τιάτιδες ὀπλιζοῦσι μὲ τὰς ἰδίας τῶν χειρᾶς τοὺς εἰς τὸν
 πόλεμον ἀπερχομένους συζύγους καὶ ἀδελφούς. Ἡ Μπουμπου-
 λίνα ἐμβάλλει θάρρος εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀργείων καὶ
 τοῦ Σουλίου αἱ Ἡρώιδες εὐρίσκουσιν εἰς τοὺς ἀποκρήμους
 τῆς πατρίδος τῶν βράχους σκληρόν, ἄλλ' ἐνδοξὸν θάνατον.
 Καὶ σεῖς ἐτηρήσατε τὸν ὅρκον, εὐγενῇ τοῦ παλιτισμοῦ καὶ
 τῆς ἐπιστήμης τέκνα, καὶ σεῖς, οἵτινες ἤλθετε ἀπὸ ξένας
 χώρας, ἵνα συμμερισθῇτε τοὺς κινδύνους καὶ τὰς θυσίας τῆς
 ἀγωνιζομένης Ἑλλάδος. Εἶνε καὶ ἰδικόν σας τὸ μνημόσυ-
 νον, τὸ ὁποῖον τελοῦμεν σήμερον!

Ὁ ἄγων ἐξακολουθεῖ ἐπὶ ἔτη καὶ φέρει πανταχοῦ τὴν
 καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωσιν. Τὸ μέγεθος τῶν θυσιῶν ἐ-
 ξεγείρει τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰς συμπαθείας, ἀπή-
 χητις τῶν ὑποίων ὑπῆρξεν ἡ στάσις, ἣν αἱ μεγάλαι δυνά-
 μεις ἔλαβον ἀπέναντι τῆς Τουρκίας, καὶ δι' ἣν προσφυῶς εἰ-
 χεν ἐργασθῇ ἡ θαυμαστὴ περίνοια τοῦ μεγάλου Κερκυραίου
 διπλωμάτου, εἰς ὃν ἐπεφυλάσσετο ἡ τιμὴ νὰ γείνη ὁ πρῶ-
 τος κυβερνήτης τῆς ἐλευθερωθείσης πατρίδος.

Οὕτως ἡ Ἑλλὰς, ὅτε μετεβλήθη εἰς ἐρείπια, ἐγένετο ἐ-
 λευθερά. Ἡ Ἑλλὰς ἐλευθερά! οἴμοι ὁποῖα λυπηρὰ συναι-
 σθήματα διεγείρουσιν εἰς ἡμᾶς αἱ δύο αὗται λέξεις καὶ πό-
 σον φαρμακεύουσιν αὗται τὴν χαρὰν ἐορτῆς τόσον προσφι-
 λους καὶ τόσον ἐνδοξου. Ἡ Ἑλλὰς ἐλευθερά! καὶ ὅμως ἐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

σκληρωμένης Κρήτης και βλέπομεν ακόμη από τὰς ἀκ-
μας ἀλυσσοδεμένην τὴν Ἑπειρον. Ἡ Ἑλλὰς ἐλευθέρη!
Ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ Θράκη καὶ ἡ Ἰωνία καὶ διατὶ διπλοῦς
πόνος ξεσχίζει τῆς Μακεδονίας μας τὰ σπλάγχνα;

Ὁ ἀγὼν δὲν ἐτελείωσεν, ὅχι δὲν ἐτελείωσε, καίτοι ἀπὸ
τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἄλλα διὰ τὴν Ἑλλάδα εὐτυχῇ γε-
γονότα συνετελέσθησαν. Ἡ γενεὰ ἡμῶν ἀναλαβοῦσα μετὰ
τῆς πολυτίμου κληρονομίας καὶ βαρέας ὑποχρεώσεως, δὲν
ἐξεπλήρωσε μέχρι τοῦδε αὐτάς. εἴτε διότι δὲν ἠθέλησεν,
εἴτε διότι δὲν ἠδυνήθη. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι καὶ ἐπὶ
τῆς ἐποχῆς ἡμῶν δὲν ἔλειψαν παραδείγματα ἡρωϊσμοῦ καὶ
αὐταπαρνήσεως ἀντάξια τοῦ μεγάλου ἀγῶνος, ἀλλὰ τὰ πα-
ραδείγματα ταῦτα μεμονωμένα ὄντα μόνον τοὺς ἀνδρείους μα-
χητὰς τιμῶσιν. Ἀπὸ τὸ στεφάνι, τὸ ὁποῖον ὁ ἑλληνισμὸς
πλέκει σήμερον διὰ τοὺς ἥρωάς του, ὀλίγα φύλλα ἄς ρά-
νωσι καὶ τὴν γῆν, ἥτις καλύπτει τὰ ἰδικά σας ὅστ᾽, γεν-
ναῖοι πολεμισταὶ τοῦ Βαφὲ καὶ τοῦ Ἀρκαδίου τῆς Μακρυ-
νίτσας καὶ τοῦ Γκριτζόβαλι· καὶ σεῖς δεχθῆτε σήμερον τὸν
φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μας, διότι καὶ σεῖς ἐπέσατε ὑπὲρ
πατρίδος!

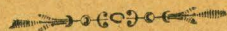
Ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ ἡθικοῦ φωτεινὴ λάμπει ἡ ἰδέα τῆς
τελειότητος, ἥς αἱ ἀπαιτήσεις μὴ δυνάμεναι νὰ συγ-
κεντρωθῶσιν εἰς ἓν ἄτομον, εὐρίσκουσι τὴν ἐφαρμογὴν
αὐτῶν εἰς τοῦ κοινωνικοῦ σώματος τὴν πρόοδον. Νόμος δὲ
θεμελιώδης πάσης κοινωνικῆς προόδου εἶνε νὰ ἀπολαμβάνη

ἐκάστη γενεὰ τὰ ἀγαθὰ, ἅτινα παρὰ τῆς προηγουμένης ἐ-
κληρονόμησε, περισσότερα δὲ καὶ μεγαλύτερα νὰ παραδίδῃ
εἰς τὴν ἐπομένην. Πρὸς τὸν νόμον τοῦτον τῆς κοινωνικῆς
προόδου ἡμεῖς δὲν συνεμορφώθημεν δυστυχῶς καθ' ὁλοκλη-
ρίαν, δὲν συνεμορφώθημεν πρὸς αὐτὸν τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν
ἐποψίν των ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων. Τὸ λυπηρὸν τοῦτο φαινό-
μενον δὲν πρέπει, νομίζω, νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἐξάντλησιν των
δυνάμεων τοῦ ἔθνους, αἵτινες ἀναμφισβητήτως ὑπάρχουσιν,
ἀλλ' εἰς ἄλλα χρησιμοποιοῦνται. Κοινωνικὴ κατάστασις
ἐκρυθμὸς, πλημμελὲς ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, ἀπομάκρυν-
σις ἀπὸ τὰ πάτρια ἥθη καὶ καταφρόνησις μάλιστα αὐτῶν, ἀ-
διαφορία πρὸς τὴν θρησκείαν, ἀπομίμησις προσήλων εἰς
ξένα ἥθη καὶ ξένα ἔθιμα, ἀπομίμησις χωροῦσα μέχρι τοῦ
γελοίου, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ἀκάθεκτος τις τάσις πρὸς
τὴν ὕλην, ἥτις ἡγεῖρε πανταχοῦ τὸν ἀπαίσιον αὐτῆς θρόνον,
κατέστησαν ἡμᾶς ἐπιλήσμονας των ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων
καὶ ἀπησχόλησαν ἀλλαχοῦ τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις. Ὑπὸ τοι-
ούτους ὄρους δὲν ἦτο βεβαίως δυνατόν νὰ συνεχίσωμεν τοῦ
ἀγῶνος τὸ μέγα ἔργον. Τὰ μεγάλα ἔργα ἀπαιτοῦσι θυσίας
καὶ μὲ θυσίας ἐξίλεσται τὸ θεῖον. Ὁ μὴ δυνάμενος ἢ ὁ μὴ
θέλων νὰ ὑποστῇ τοιαύτας, ὁ κύπτων πρὸ τῆς ὕλης δουλικὸν
τὸν αὐχένα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μεγαλουργήσῃ. Τὰ μεγά-
λα ἔργα ὑπῆρξαν πάντοτε τὸ γέρας των κόπων καὶ των ἀ-
γώνων, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς αὐτοθυσίας, καὶ τῆς
δύξεως ὁ περίβλεπτος στέφανος κοσμεῖ μόνον τὰς εὐγενεῖς
κεφαλὰς, ἐπὶ των ὁποίων ἐτέθη προηγουμένως ὁ ἀκάνθινος
στέφανος τοῦ μαρτυρίου. Καὶ σὺ, Ἑλλὰς μου, δὲν θὰ δυνήθῃς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

νὰ ἐκπληρώσῃς τὸν πόθον τούτων αἰώνων, δὲν θὰ δυνήθῃς
σύσσωμος καὶ κραταῖα νὰ γνωρίσῃς τὴν Ἐλευθερίαν καὶ νὰ
ἀπολαύσῃς τὰ οὐράνια αὐτῆς δῶρα, θὲν καὶ πάλιν δὲν πενθή-
σῃς, ἂν καὶ πάλιν δὲν στενάξῃς, ἂν καὶ πάλιν δὲν προσφέ-
ρῃς εἰς τὴν ἀδυσώπητον θεὸν αἵματα καὶ δάκρυα!

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
ΑΙ. 52. Φ. 11. 0010

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ